Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	P.J. Riefel	**Datum**	4 juni 2024
Doorkiesnummer	14040	**Kenmerk**	12165252
E-mail	peter.riefel@utrecht.nl	**Onderwerp**	Verkeersveiligheid voorrangsplein 't Goylaan
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u over de verkeersveiligheid op het kruispunt ’t Goylaan, Constant Erzeijstraat en Hooft Graaflandstraat, zoals eerder toegezegd in de beantwoording van SV 2023 nr. 28. Wij lieten in de tweede helft van 2023 een cameraonderzoek uitvoeren om de verkeersveiligheid preciezer te onderzoeken. Daarnaast keken wij nader naar de geregistreerde ongevallen. Wij nemen de aanbevolen verbetermaatregelen uit het onderzoek over en onderzoeken welke meer ingrijpende maatregelen mogelijk zijn. De maatregelen richten zich vooral op de fietsoversteek met de Constant Erzeijstraat, omdat hier de meeste conflicten te zien zijn. Met deze maatregelen verbeteren wij de attentiewaarde van de oversteek en maken we de oversteek overzichtelijker. Het cameraonderzoek en het onderzoeken van (meer ingrijpende) maatregelen is complex en kostte tijd, daarom volgt deze brief later dan de initiële toezegging. Wij informeren u in deze raadsbrief over de uitkomsten van dit onderzoek én de voorgestelde maatregelen.

Ongevallenbeeld ‘t Goylaan
In 2020 is het voorrangsplein op het kruispunt Constant Erzeijstraat, Hooft Graaflandstraat, 't Goylaan aangepast. Ondanks deze aanpassingen zien wij dat er nog steeds ongevallen gebeuren, eerder informeerden wij u (SV 2023 nr. 28) over het ongevallenbeeld tot en met 2022. Hieronder informeren wij over het actuele ongevallenbeeld.

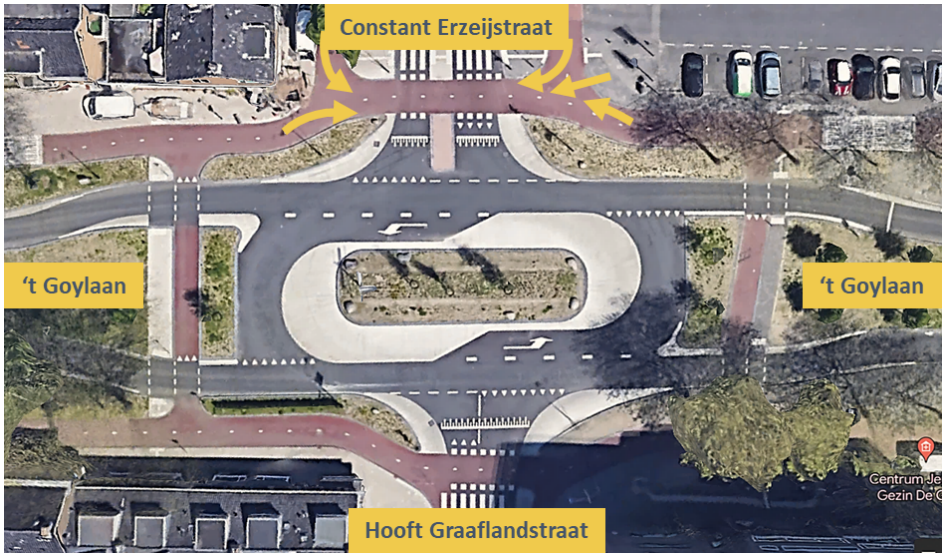
De politie heeft alle bekende informatie over de ongevallen (waaronder verklaringen van betrokkenen en informatie over de oorzaak) uit eigen systemen aangeleverd ten behoeve van de analyse. Het gaat om informatie die vertrouwelijk is, maar wel waardevolle inzichten biedt. Daarnaast zijn voor 2022 en 2023 ongevalsgegevens van de ambulance beschikbaar, van eerdere jaren is deze data niet beschikbaar. Het aantal slachtoffers in 2022 en 2023 is door deze nieuwe databron niet vergelijkbaar met 2021 en de jaren ervoor. De meeste geregistreerde ongevallen gebeuren op de fietsoversteek met de Constant Erzeijstraat, het betreft vaak een aanrijding tussen een personenauto en een

(brom/snor)fiets. Automobilisten verklaren daarbij onder andere: “ik zag fietsers volledig over het hoofd” en “ik keek naar links en naar rechts maar heb alsnog de fietsers niet gezien”.

In 2022 zijn in totaal tien ongevallen geregistreerd op het voorrangsplein. In twee gevallen raakte iemand gewond. Het betrof een fietser die gewond raakte bij een ongeval met een auto en een brom/snorfietser die gewond raakte bij een ongeval met een andere brom- of snorfiets. In 2023 zijn in totaal zeven ongevallen geregistreerd op het voorrangsplein. Van vier ongevallen is het bekend dat het ging om een ongeval tussen een personenauto van/naar de Constant Erzeijstraat en een (snor)fietser op het fietspad. Van twee ongevallen is bekend dat het ging om een ongeval tussen twee fietsers. Bij drie van deze ongevallen waren er verkeersgewonden te betreuren.

Camera’s namen een week lang beelden van het kruispunt op, om conflicten en bijna-ongevallen in beeld te brengen. Daarnaast is meerdere keren ter plekke geschouwd en is gekeken naar informatie zoals gereden snelheden, drukte, meldingen en ongevallen. Het volledige onderzoeksrapport is bijgevoegd. Op basis van het rapport keken wij welke maatregelen bijdragen aan de verkeersveiligheid. Wij nemen bijna alle aanbevolen maatregelen uit het onderzoek over, maar wij denken ook aan meer ingrijpende maatregelen, die verder gaan dan de aanbevolen maatregelen vanuit het onderzoek. Hieronder gaan wij in op de belangrijkste conclusies en de maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Fiets- en voetgangersoversteek Constant Erzeijstraat
Het cameraonderzoek laat zien dat de meeste conflicten plaatsvinden op de fietsoversteek met de Constant Erzeijstraat. Deze oversteek, waar automobilisten voorrang moeten verlenen aan fietsers en voetgangers, vraagt veel van automobilisten. Het is druk en fietsers komen hier uit vijf verschillende richtingen (zie gele pijlen figuur 1). Daarnaast is de snelheid van passerende (brom/snor)fietsers hoog en ziet het gemotoriseerd verkeer de fietsers pas laat, omdat ze uit onverwachte hoek komen of slecht zichtbaar zijn door bebouwing of ander verkeer. Deze combinatie zorgt ervoor dat specifiek op deze oversteek veel conflicten ontstaan. Bij de meeste conflicten lag de snelheid van het (afslaande of oprijdende) autoverkeer erg laag. Hierdoor is de kans op een ernstige afloop van een ongeval klein. Op de camera’s waren ook conflicten tussen fietsers onderling te zien op de fietskruispunten. Op de andere oversteken (met de Hooft Graaflandstraat en over de ’t Goylaan) zijn minder conflicten te zien.

Figuur 1 Voorrangsplein ’t Goylaan – Constant Erzeijstraat, fietsoversteek Constant Erzeijstraat.

Maatregelen voor het verbeteren van de (fiets)verkeersveiligheid
Wij nemen op korte termijn verschillende maatregelen op de oversteek en de naastgelegen fietskruispunten. Hiermee verhogen we de attentiewaarde van de oversteek en maken we de oversteek overzichtelijker en verkeersveiliger. Het gaat om de volgende maatregelen die ook te zien zijn in figuur 2 (de cijfers corresponderen met figuur 2):

1. Het aanbrengen van pijlen op het fietspad om te benadrukken dat fietsers uit twee richtingen komen (conform richtlijn CROW);
2. Het aanbrengen van verzwaarde markering in het midden van het fietspad om de richtingen aan te duiden (asmarkering) op de fietsoversteek (conform richtlijn CROW);
3. Het aanleggen van een scherpere bocht op het fietskruispunt zodat afslaand fietsverkeer vanaf de Constant Erzeijstraat niet de bocht afsnijdt en met hoge snelheid de oversteek op fietst;
4. Het aanbrengen van haaientanden op de fietskruispunten om de situatie te verduidelijken, fietsers vanaf de Constant Erzeijstraat moeten dan voorrang verlenen aan fietsers langs de ’t Goylaan. Doordat fietsers voorrang moeten verlenen, remmen ze af en hebben andere weggebruikers meer tijd om ze waar te nemen;
5. Het aanbrengen van doorgetrokken asmarkering (mogelijk met ribbels) in de slingers op het fietspad om fietsers op de eigen helft van het fietspad te laten fietsen (conform richtlijn);

Figuur 2 Voorgestelde maatregelen om fietsoversteek te verduidelijken.

Ook met deze verbetermaatregelen blijft sprake van een complexe verkeerssituatie rondom de fietsoversteek. Wij verkennen daarom ook welke meer ingrijpende maatregelen mogelijk, zinvol en uitvoerbaar zijn. Deze maatregelen zijn complex en werken wij de komende tijd verder uit. Het gaat daarbij om:

1. Het creëren van een groenstrook tussen de parkeerplaats van het winkelcentrum en de Constant Erzeijstraat. Door de groenstrook ontstaat er een scheiding tussen het winkelcentrum en het voorrangsplein. Met een groenstrook worden fietsers eerder naar het fietspad geleid (i.p.v. het doorsteken via het trottoir). Auto’s kunnen niet meer rechtstreeks vanaf de parkeerplaats van het winkelcentrum naar de Constant Erzeijstraat. De parkeerplaats blijft bereikbaar via het Oud-Wulvenplantsoen. De verkeersstromen veranderen met deze maatregel dus ook. Wij onderzoeken wat dit betekent voor de bereikbaarheid van het winkelcentrum en hoe een groenstrook in te passen is. Met de groenstrook, het geleiden

van fietsers en het verdwijnen van de doorsteek wordt de situatie naar verwachting rustiger en overzichtelijker.

2. Het aanleggen van een nieuwe fiets- en voetgangersoversteek over de Constant Erzeijstraat ter hoogte van de Heemstedelaan (op ongeveer 100 meter ten noorden van huidige fietsoversteek bij de ’t Goylaan). De nieuwe oversteek wordt dan de snelste route voor fietsers vanuit noordelijke richting (omgeving Smaragdplein) richting het winkelcentrum en richting Lunetten. Met deze nieuwe oversteek benutten we het tweerichtingenfietspad dat er al ligt en verminderen wij mogelijk het aantal fietsers op het voorrangsplein. Het aanleggen van een oversteek vraagt om een middeneiland om in twee fases over te steken, waarschijnlijk moeten er daarvoor twee parkeerplaatsen ter hoogte van de nieuw te realiseren oversteek verdwijnen.
3. Het verlagen van de snelheid en het beter geleiden van fietsers langs de ’t Goylaan, met name vanuit de richting van de Socrateslaan. De verwachting is dat op de korte termijn de asmarkering (maatregel 5) hierbij helpt. Een meer ingrijpende maatregel is het krapper maken van de bochten in het fietspad. We verwachten dat fietsers dan nog meer afremmen. Hiermee verandert ook de ligging van het fietspad.

Wij onderzoeken de komende tijd of deze maatregelen mogelijk, zinvol en uitvoerbaar zijn en informeren u hierover in de voortgangsrapportage bereikbaarheid.

Wat gaan we niet doen?

- Het weghalen van de tweerichtingen fietsoversteek is hier geen oplossing. Fietsverkeer zal hier gebruik van blijven maken (spookfietsen), omdat het de snelste route is van en naar het winkelcentrum én de snelste en meest directe route is voor het doorgaande fietsverkeer. Ook in de oude situatie (voor 2017) was er sprake van een fietspad in tweerichtingen.
- Het terugplaatsen van een verkeerslicht is hier geen oplossing. Dan moet het hele kruispunt weer geregeld worden met verkeerslichten en moeten er ook opstelvakken en extra asfalt worden toegevoegd. Dan gaan we terug naar de oude situatie en wordt het oversteken van ’t Goylaan een stuk lastiger en moeten fietsers en voetgangers langer wachten.
- Maatregelen zoals het verwijderen van het korte stuk tweerichtingenfietspad parallel aan de Constant Erzeijstraat (zie figuur 3) en de fietsoversteek verder wegleggen van het voorrangsplein dragen niet bij aan de verkeersveiligheid. Maatregelen om ervoor te zorgen dat fietsers richting Lunetten aan de zuidkant van de ’t Goylaan fietsen zijn beperkt effectief en kostbaar.
- Uit het onderzoek volgden ook twee mogelijke maatregelen die wij niet doorvoeren, namelijk: het plaatsen van fluorescerende borden en knipperende led-lampjes in het fietspad. Uit ervaring weten wij dat deze maatregelen weggebruikers juist kunnen afleiden en daarmee niet het gewenste effect hebben.

Figuur 3 Winkelcentrum Hart van Hoograven gezien vanaf de fietsoversteek.

Wachtrij voor naastgelegen kruispunt
In de spitsperiode staat het verkeer regelmatig stil op het voorrangsplein. Dit komt vooral door filevorming vanaf het nabijgelegen kruispunt met verkeerslichten met de Linschotensingel. Er ontstaat dan al snel verkeersdrukte op het voorrangsplein. Dit heeft invloed op het rijgedrag van automobilisten, zoals het ongewenst inhalen. Dit leidt tot conflicten tussen gemotoriseerd verkeer. De politie registreerde zeven kopstaart- en flank ongevallen tussen auto's in de periode 2020-2023, allen met materiële schade tot gevolg. Het naastgelegen kruispunt met de Linschotensingel richten we opnieuw in. De werkzaamheden zijn in mei 2024 gestart. Het kruispunt wordt compacter en de verkeerslichten verdwijnen. Door de aanpassing neemt de file op de 't Goylaan af en verbetert ook de situatie op het voorrangsplein.

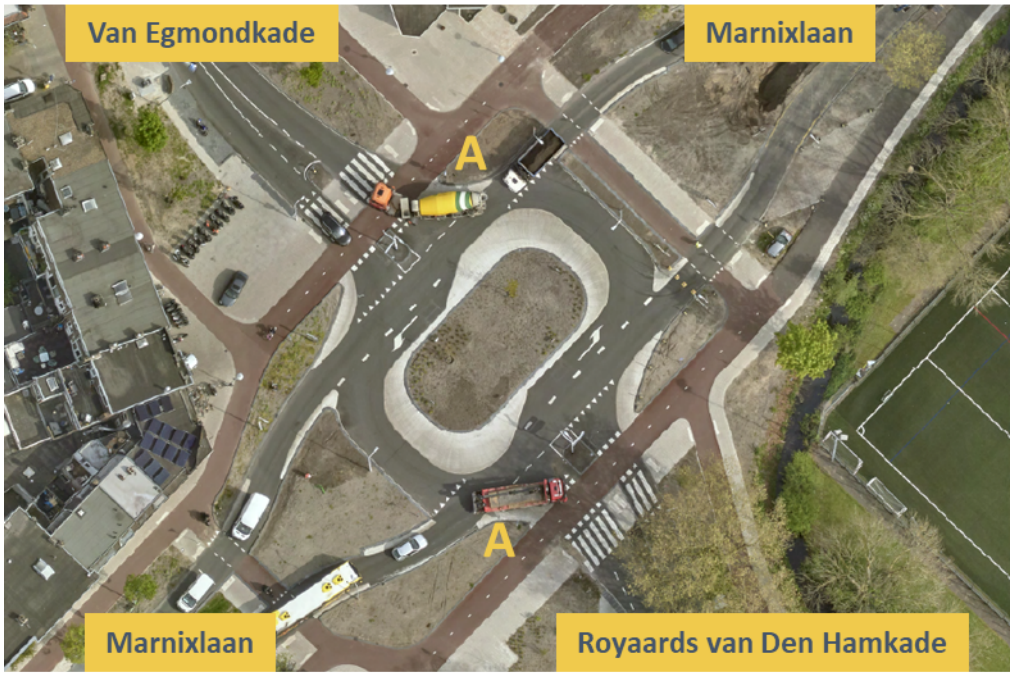

Figuur 4 Impressie nieuwe situatie kruispunt 't Goylaan – Linschotensingel (met 250 meter verderop het voorrangsplein).

Voor het voorrangsplein staan doseerlichten die het verkeer op de 't Goylaan tegenhouden als het voorrangsplein geblokkeerd wordt. Deze doseerlichten werken soms niet goed. Wij analyseren op dit moment de werking van de doseerlichten en passen de afstelling van de doseerlichten aan zodat deze beter werken. Zodra het kruispunt met de Linschotensingel is aangepast, kunnen wij met dynamisch verkeersmanagement beter sturen op de doorstroming op de gehele 't Goylaan en dus ook op het voorrangsplein.

Voorrangsplein Marnixlaan
In mei 2023 zijn op de Marnixlaan ook twee voorrangspleinen gerealiseerd. U vroeg eerder (SV 2023 nr. 28, vraag 8) ook naar de verkeersveiligheid op deze voorrangspleinen. In het cameraonderzoek hebben wij ook het voorrangsplein op het kruispunt Marnixlaan, van Egmondkade en Royaards van den Hamkade meegenomen. De voorrangspleinen op de Marnixlaan zijn grotendeels hetzelfde als die op 't Goylaan. De voorrangspleinen op de Marnixlaan zijn wel ruimer ingericht dan het voorrangsplein

op de ’t Goylaan, auto’s zien fietsers beter aankomen. Bovendien is het tweerichting fietspad op de ’t Goylaan – aan de zijde van de Constant Erzeijstraat waar de meeste ongevallen hebben plaatsgevonden – drukker en onoverzichtelijker dan de fietspaden op de Marnixlaan.

Figuur 5 Voorrangsplein Marnixlaan, Royaards van den Hamkade, van Egmondkade.

Op de Marnixlaan ontstaan soms conflicten doordat (linksafslaand) gemotoriseerd verkeer geen voorrang verleent aan het rechtdoor gaande gemotoriseerde verkeer. Volgens de onderzoekers is het plein goed ingericht, maar toch denken sommige bestuurders die links af slaan op het voorrangsplein dat ze voorrang hebben. Op de ’t Goylaan is dit conflict opvallend genoeg niet waargenomen. De onderzoekers vermoeden dat weggebruikers op de Marnixlaan nog moesten wennen aan de nieuwe situatie. We maakten de camerabeelden ongeveer drie maanden na openstelling van het voorrangsplein. Wanneer men gewend is aan de nieuwe situatie ,zal dit gedrag naar verwachting afnemen. Op de ’t Goylaan ligt al langer een voorrangsplein en daar is dit conflict niet waargenomen.

Wij zien dat automobilisten soms gebruik maken van de overrijdbare delen in de binnenbocht van het voorrangsplein (zie letter A in figuur 5). Wij voeren daarom nu een proef uit zodat automobilisten meer haaks op de fietsoversteek staan. Hierdoor zijn kruisende fietsers beter waar te nemen. Het overrijdbare deel (de basaltblokken) is aangepast waardoor het minder aantrekkelijk is voor auto’s om er gebruik van te maken. Bussen maken ook gebruik van deze basaltblokken. Wij ontmoedigen automobilisten zo om de bocht af te snijden maar houden het plein wel berijdbaar voor bussen. Wij monitoren de komende maanden het effect van deze proef.

Wij zien op basis van dit onderzoek geen reden om maatregelen te treffen op de voorrangspleinen op de Marnixlaan. Wij wachten verder de resultaten van de proef af en monitoren de verkeerssituatie.

Conclusie
Door het cameraonderzoek, de schouw en de analyse van meldingen en ongevallen hebben wij een goed beeld van de verkeersveiligheid op de voorrangspleinen op de ’t Goylaan en de Marnixlaan. Op de fietsoversteek van de Constant Erzeijstraat vinden de meeste conflicten en ongevallen plaats. Bij de conflicten is de snelheid van het gemotoriseerde verkeer laag, waardoor de kans op een ernstige

afloop klein is. Het is een oversteek waar je op moet letten omdat veel verschillende verkeersdeelnemers uit verschillende richtingen komen en fietsers soms pas laat te zien zijn. Het aantal ongevallen lag in 2023 lager dan in 2022. Elk ongeval en elk slachtoffer is er één teveel. Daarom nemen wij op korte termijn maatregelen op de fietsoversteek met de Constant Erzeijstraat om de verkeersveiligheid te verbeteren. Wij passen de markering aan op de oversteek en de naastgelegen fietskruispunten en scherpen de bocht aan op het fietskruispunt. Deze maatregelen betalen wij vanuit het budget Actieplan Verkeersveiligheid. Met de maatregelen verhogen we de attentiewaarde van de oversteek, kunnen automobilisten de fietsers beter waarnemen en maken we de oversteek overzichtelijker. Daarnaast onderzoeken wij welke meer ingrijpende maatregelen mogelijk zijn om de verkeersveiligheid rondom de fietsoversteek met de Constant Erzeijstraat te verbeteren. Tot slot verwachten we dat de situatie op het gehele voorrangsplein op ’t Goylaan verbetert door aanpassingen op het naastgelegen kruispunt met de Linschotensingel. Wij monitoren de verkeersveiligheid op dit voorrangsplein en rapporteren hier indien nodig over in de voortgangsrapportage.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,